

ԱԶԳԱՅԻՆ

Նորընտիր քաղաքական ժողովը՝ առաջիկայ ուրբաթ օրը առաջին նիստը պիտի ընէ ի Պատրիարքարան, ըստ հրաւիրանաց Ս. Պատրիարք Հօր:

Ս. Պատրիարքը, գեր. փոխանորդն, և գիւնատան գլխավոր պաշտօնակալը, շաբաթ օրը ի պաշտօնէ շնորհաւորեր են Աղթամարայ Կաթողիկոս ամեն. Տ. Խաչատուր Սրբազանը:

Վանէն քանի մ'երեւելի ազգայնոց կողմանէ հեռագիր մ'եկած է Պատրիարքարան, որով կիսնդերն՝ վանեցի չըլլալու պայմանաւ, մէկը զրկել Վանայ վիճակին մէջ սահմանադրութիւնը գործադրելու և ժողովներն ընտրել տալու համար:

Երէկ խումբ մը վանեցիք Պատրիարքարան երթալով, Ս. Պատրիարքէն խնդրեր են, որ Տ. Պողոս վարդապետ Վանայ կողմերը չերթայ որևէ պաշտօնով: Բայց Նորին Սրբազնութիւնը մերժեց է նոցա խնդիրը, ծանուցանելով թէ Աղթ. վարչութիւնը՝ ըստ խնդրոյ համայն միաբանութեան լիմ անապատի վանուց՝ վտանայր կարգած է զՊողոս վարդապետ, և թէ այլ ևս լսելի չէ որևէ պահանջում, այսպիսի ժամանակ քննութիւն ի վերայ քննութեանց ըլլալէն և սպասելէն յետոյ:

Ս. Պատրիարք Հայրը որոշեց է՝ ազգային ընդհանուր ժողովոյ մատուցանել կրօնական ժողովոյ համար արդէն պատրաստեալ ընտրելաց ցանկը՝ երէկ գումարեալ Համագումար ժողովէն լսելով իւր դիտողութեանց դոհացուցիչ բացատրութիւնները, և համազուելով թէ քուէարկութիւնը իւրաքանչիւր ոք ներքին համոզմամբ և առանց որևէ բռնութեան ու ազդեցութեան կատարած է:

Աղթամարայ և Սղերդի մէջ տեղի ունեցած սպանութեանց վերջին ցաւալի դէպքերուն վրայ, Ս. Պատրիարք Հայրը ինչպէս Բ. Գրան, նոյնպէս և Կարնոյ ու Տիգրանակերտի կուսակալաց ուշադրութիւնն հրաւիրած ըլլալով հեռագրով, պատասխան եկեր է թէ ամեն ազգու միջոցներ ձեռք առնուած են ոճրագործներն ձերբակալելու և խտրու պատժելու համար:

Սղերդի առաջնորդ արժ. Տ. Յովհաննէս վարդապետ՝ հրաժարագիր զրկել է Պատրիարքարան, պատճառելով թէ ժողովրդեան դանդաղատանց ու տրանշա-

նաց պատճառները տակաւին կան և կը մնան իւր ամեն ջանից ու աշխատանաց հակառակ:

Կարնոյ գեր. Առաջնորդն իւր քով գտնուած հաշուեց մէկ ցուցակը այս անգամ Պատրիարքարան զրկել, և միանգամայն ծանուցել է, թէ հաշիւներն տեղւոյն գաւառական ժողովոյն ալ մատուցած, և ժողովուրդն հրաւիրած է՝ առաջնորդարան երթալ տեսնել:

Նորին գերապատուութիւնը, բաց յայտնէ, շնորհակալութիւն յայտնել է Պատրիարքարանի՝ Կարնոյ քննիչ զրկելու որոշման համար, և առաջարկել է որ քննիչին ծախքը դատապարտեալ կողմը վճարէ ի պատիւ:

Աւստի՛կ, ամբաստանողաց համար լայն ու արձակ ասպարէզ մը: Եթէ ստոյգ են մեր ստացած յիշեալ տեղեկութիւնները, ամեն ամբաստանող կարող է աներկիւղ երթալ ու դիտողութիւն ընել: Իսկ գալով քննիչին ծախքը վճարման առաջարկութեան՝ արդարացի է ապաքէն, և մեք կյաւելումք առաջարկել նաև որ միայն յիշեալ ծախքը վճարումն բաւական պատիւ Համարուի, այլ անապաւարտ ուրիշ պատիւ ալ տրուի՝ դատապարտեալ կողման, թէ՛ ամբաստանողն ըլլայ և թէ՛ ամբաստանեալն: Բայց առ այժմ հարկ է սպասել քննութեան վախճանին:

Իղմիրէն՝ յունիս 5 թուով:

«Ասկէց յառաջ փունջի մէջ կարդացինք թէ քաղաքիս առաջնորդական տեղապահ արժ. Տ. Գեորգ Հայրը գրած է առ կեդրոնական վարչութիւն, որ արժ. Տ. Պետրոս Ե. վարդապետ Ներկարարեանց Պօլիս կանչուի: Այս՝ մի գուցէ Տ. Գեորգ Հօր չարամտութիւնն լինի, ըսած էլք: Արդ՝ պէտք է գիտնալ, որ Տ. Գեորգ Հայրը տեղւոյս քաղաքական ժողովոյ որոշմամբ գրած է նոյն գիրը ի Պատրիարքարան. վասնզի ազգայնոց մէջ խաղաղութիւնը հաստատուած ըլլալով՝ անպաշտօն կրօնականի մը ներկայութիւնը կրնայ խանգարել զայն, ըսելով՝ քաղաքական ժողովն ըրած է այդ որոշումը, ինչպէս որ երբեմն Պատրիարքարանն ալ այդ մասին զանի հրաւիրած էր զգուշանալ:

«Հոլորկից թի և Մուխպիրի խմբագիրը, բազմամասնութ Գէմալ Նուրի և Հազգը պէյերը, երէկ Կիպրոսէն քաղաքս հասան, և այսօր Պօլիս կողղերին: Սորա այս առտու մեր Ս. Ստեփաննոս եկեղեցին եկան ի տեսութիւն. և թէպէտ ժամերգութիւնն աւարտած ըլլալով՝ դոց էր, սակայն բացին և արժանաւոր յարգանքով մեծարեցին»:

Կարսէն՝ մայիս 21 թուով:

«Գեր. Տ. Տիմոթէոս Ե. վարդապետն՝ ամսոյս կին քաղաքէս մեկնեցաւ ի Ս. Էջմիածին, և անտի ի Պօլիս պիտի անցնի:

«Տեղւոյս ազգայինք տեսնելով վարժարանին նիւթական ծանր վիճակը, որոյ պատճառաւ ամիսներով անվճար կը մնան փութական դասագումար ամսականները, իւր կողմանէ եօթ հոգի փոխանորդ կկարգէ՝ եկեղեցւոյ ստակները որոց որ քով է, պահանջել և առնելու համար:

«Օգոստոսիս Սուլթանին դահակալութիւնը թնդանօթներով հաշակեցաւ, և երեք օր՝ գիշեր ու ցերեկ, այս պատճառաւ հանդէսներ եղան:

«Անցեալները Աղեկսանդրապօլ երթալով անձնական գործով, և տեղւոյն երկսեռ ուսումնարանն այցելելով շատ ուրախ եղայ տեսնուած յառաջագիմութեան վրայ: Աշակերտք կուսանին հայերէն ու ռուսերէն լեզուները, և թուաբանութիւն, գծագրութիւն ու ասեղնագործութիւն»:

Մարաշէն:

«Պալ կիւնլէրտէ Աւետարեւին մայիս 2 վէնօմբօ 18 նոսիսիսնտէ նէշր իթիկի, Մաշաւտան մարտ 17 թարիխի իմզասող պիւմէշթուպու, պիլլէրի մէնպուր էթմիշ տիր խիւլասասընա տայիր եալընըզ 3 պէնտ իւզրէ ճէվապըն վերմէքիլէ:

Էվլէա՝ օլ մէքթուպու իպթիտաթնտա եալար քի «չէհրիմիդին միւթէպէր քահանայն ազիլլէրին չէֆաաթ էտէպիլիր իսիկինի, վէ միւմիլլէրին օնլարըն չէֆաաթընա միւրաճաաթ էտէպիլիր օլտուղունա տայիր քիլիսասընտա քարոզ վերմէսի, վէ կէօզիլ քէօր օլաը քրօթէթանլար սէօյլէմէսի ևլն» շու հալտէ օլ մէքթուպու եալանըն պիրինճի րատտէտէ խէլաֆը վազը շուրասը տըր քի, կէօսթէրտիկի կիւնտէ ազիլլէրին չէֆաաթըն իւզրէ օլ քիլլի էտէ քարոզ վէրլիմէյիպ, ֆազաթ պահք միւնասիպէթիլլէ եալընըզ թէօպէ իսթիգֆար զըմնընտա Սաւուղուն հալլէրի վէ Սամուէլին նազլիլթի հասպէլ միւնասէպէ օրատա մուլթա սարճա սէօյլէմիլ իտի, վէ օ կիպի պէտտուա ճէվապը իսէ հիլ պիր վազըթ քիլիսամըղտա վուզու պուլմատըղընտան, էօյլէ թէզիլլարթլէ րուհանիմիլ ալէհիմտէ օլունան պի էսաս իւլանաթը թէքզիպ էտէրիզ: Վէ պուլունընա պէրապէր Աւետարեւի օլ մէքթուպու եալան զաթ՝ Հայոց եկեղեցիսինն սրբոց բարեխօսուութիւն գապուլ էթմիշ օլտուղու, վէ հաթթա հէր պիր միլլէթին րուհանի կիրուհի քէնտի քիլիսալէրինտէ այիլլէրին վազ վէ իֆա իթմէյէ մէզընլիլթլէրի օլտուղունու տախի սլիլմէմիլ իտուկի կէօրիւնիւթօր ֆազաթ էօյլէ խարճի վազիֆէ օլարագ՝ տիկէր միլլէթ իթիգաթընա միւտախէլէյէ տայիր օլան իմզասըզ պիր մէքթուպ Աւետարեւի թարագընտան նազարը իլթիֆաթ վէ սըհէթէ ալընարագ իւն էտիլմէսի վէ պուլ վէսիլէ իլէ միլլէթի պիրպիրինէ շարբմասը տիրայէթինէ էլ վէրմէյէճէկի գըյասընտա օլտուղունուղտան թաաճիւպիլմիլլէ միւհիպ օլմուշ տուր:

Սանիէն, եանի «Սափուղա ճէվապ վէրէն

Սամուէլ օլմայըպ իլլա ճին իտի » տէմէքէն ա-
խէր պիր իտտաալար ալըպ երինէ օլ մէթուպ-
տա պահալարա կիրիլըր , վէ օլ խուսուստա ի-
սէ՝ կէօսթէրտիկի շէրհ իւղէրինէ տուրամայա-
րադ չապուճադ « Սամուէլին Սաւուղա իմտա-
տը օլմայըպ , անճադ օնա քէնտի հադգընտա
Ալլահըն միւրատըր նէ՝ օլտուղունու պէյան էյ-
լէտի » ճէվապարը զըմնընտա վուգու պուլան
իմարէլէր՝ ալըքտան ալըղա Սամուէլ օլտու-
ղուն քէնտիսի թէստիգ էթտիկինտէն , Սամու-
էլ հադգընտա իսէ Ա. Թադ. ԻԲ. Գլ. 13 խա-
նէսինտէ՝ օլ քէնտիսի Սամուէլ օլտուղունուն
ալըգ եաղըմասը , վէ Սիրաքըն ԽԶ. Գլ. 23
խանէսինին թէստիգ էթմէսի , վէ հաթթա-
շէրհ քիթապարընտան « պիւկիւնիւ գարը տա-
հա սիհրպադ թէրթիպիկի իճրա էթմէղտէն
Ալլահըն էմրի իլէ Սամուէլին կէօրիւնմէսի »
խուսուստարընտա պիր չօդ իսպաթլարըն վէրի-
մէսինէ արթըգ հաճէթ գալմայօր :

Սալիսէն . « Սամուէլին Սաւուղա պիր իմ-
տատը օլմատը » պահալան կէլտիքտէ , Սաւուղ
Սամուէլէ շէֆաաթ պապընտա միւրաճաաթ էյ-
լէյիպ գապուլ օլունմատըղը էկէր քի քիթապը
շէրիֆտէ՝ եաղըմըլ օլտա պու սըրատա օ կիպի
մանալէր վէրիլմէքպէլքի միւնասիպէթ ալապի-
լիր իտի . լաքին Սաւուղուն շէֆաաթ պապըն-
տա օրատա Սամուէլէ միւրաճաաթ էյլէմէսինին
քիթապը շէրիֆտէ զիքրի օլմատըղընտան ,
պէօյլէ պիր մանա վէրիլմէսի պու տալի քէնտի
համադաթըն սապիթ էյլէմէքտէ տիր :

Ֆիլ վադի Աւետարերին նէլը էթտիկի օլ
մէթուպա գարըն պիղէրտէ մէնպուր օլմուշ
իտիք շու պիր իքի մահ գարֆընտա Մարաշ
Փրօթէսթանդարը արասընտա գուհուրա կէլէն
թէաֆ թէաֆ վադաալարը ալէնի սուրէթտէ
իլան վէ նէլը էթմէքիկէ՝ իսէտէ , ալտըղըմըլ
մալիւմաթա նէղարէն՝ օլ մէթուպուր եաղտը-
րան էճնաս պիր քէս օլտադ , պուստան պիր
իքի սէնէ ադաթմիտէ . եկեղեցիմիլ էմթաա-
լարընտան պաղը շէլէր սըրգաթընտան տօլալը ,
մէրգուլ քիլիսատէն գօլուլուպ վրօթէսթանդ-
ըղա կիթմիլիտի , վէ օրատա տալի սէմմ ու
իթիպար օլունմատըղընտան , պու սէնէ աղու-
հացընտա երինէ միլէթէ գապուլ օլունմատը էֆ-
քեարը իլէ եկեղեցիէ կէլմիլ վէ պու տէֆատա
պիր իճթիեար միւթէպէր դաթ թարաֆընտան
գօլուլմասը քէնտիսինէ կիրան կէլէրէք , քիլի-
սամըղա վէ րուհանիմիլգէ պիր հադարաթ է-
մէլ իլէ , օլ իմզաաղ մէթուպուր թըպըր քէն-
տի սըֆաթընտա պիր շախաա եաղտըմըլ օլ-
տուղու իլիտիլմիլ տիր , վէ պու խուսուստա
քէնտի միլէթի տալի կիւճէնէրէք ալէյհինտէ
պուլունմատըղընտա պաղը մահէլէրտէն իլիտի-
լէրէք , էօյլէ պիր շախաա կէնիլ ճէվապ վէ-
րիլմէսի միւնասիպէթ ալմատըղը ճիհէթլէ շիմ-
տիլէք պու գատարը քեաֆի սալըմըլ տըր :

Ուսումնասիրող ընկ. Հայոց
Մարտի

ՊԱՇՏՈՆԱԿԱՆ ԾԱՆՈՒԹՈՒՄ

Ազգային լրագիրներէ խմացուելով ,
որ ոմանք ի բարեպաշտ մերազնէից կը
խնդրեն տեղեկութիւն առնուլ այս օրերս
հայազգի կնոջ մը՝ Հռովմէականութենէ
Հայաստանեայց Ս. Եկեղեցին վերադար-
ձող Հայու մը հետ պաակուելուն վրայ ,
Պատրիարքարանս կը փութայ յայտա-
րարել , թէ յիշեալ կնոջ այրը , ասկէ 16
տարի յառաջ իւր ուղղափառ Եկեղե-
ցին , իւր միւրտութիւնը , իւր անունը և
իւր պաակն ուրանալով՝ Յունական կրօն-
քըն ընդունած և կրկին միւրտուելով
յոյն կնոջ մը հետ ամուսնացած լինելն
ստուգուելով , հրաման տրուած է՝ զկինն
իբրեւ այրի պսակել , ինչպէս նախորդ
երանաշնորհ Պատրիարքաց օրով նմանօ-
րինակ պարագայից մէջ եղած է :

Պատրիարքարանս հարկ կը համարի սոյն
առթիւ յիշեցունել՝ որ յունաց եկեղեցւոյ
պատրիարքական իշխանութիւնը , կրկնա-

մուսնութեան նպատակաւ եղած կրօ-
նախօնութիւնն հինգ տարիէ ի վեր մեր-
ժած և արդիւրած է յատուկ շրջաբերա-
կան ուղղելով առ ամենայն եկեղեցիս
իւրեանց , որով յետ այնորիկ այսպիսի
եղբուրեանց պատճառն ու գործը մի-
անդ ամայն բարձուած է :

7 Յունիս 1876

Ի Պատր. Հայոց Կ. Պօլիս

Ձեմք կարծեր , որ այս պաշտօնական ծա-
նուցումն բաւական գոհացուցիչ ըլլայ գայթակ-
ղեալ մտաց համար : « Նախորդ պատրիարքաց
օրով նմանօրինակ պարագայից մէջ այսպիսի
հրամաններ եղած են » կըսէ պաշտօնական ծա-
նուցումն . բայց այսու չկրնար արդարանալ ներկայ
անօրինութիւնը , այլ նախորդ պատրիարքաց օրով
եղած զեղծմանց վրայ զեղծում մ'ալ աւելցուցած
կըլլայ : Ս. Աւետարանը կներէ՝ արձակեալ կնոջ
մը ամուսնութեան հրաման տալ , երբ նորա
այրը կենդանի է : Մեք լաւ կըլիշեմք , որ Աստ-
ուածային պատուիրանաց և եկեղեցւոյ կար-
գաց ու կանոնաց շերմ նախանձախնդիր եղող
վախճանեալ Պօղոս պատրիարքն իսպառ մերժեց
ամուսնութեան հրաման տալ կնոջ մը , որ իւր
ամուսնոյն մահմտական կրօնքն ընդունած ,
թիպատուած և մահմտական կնոջ մը հետ ա-
մուսնացած ըլլալը յայտնելով՝ կրկին ամուսնա-
նալու հրաման կպահանջէր . . . :

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Եթէ հաւատ ընծայեմք՝ Եւրոպայէն
վերջին քանի մ'աւուրաց մէջ հասած հե-
ռազրոյց և լրագրական տեղեկութեանց
ու դիտողութեանց , պիտի կրնամք ըսել
թէ հասարակաց միտքերն չարաչար յու-
զող ներկայ քաղաքականութեան վրայ
տեսնուած միտքեան քողը բաւական
պարզուած է :

Ամեն կողմանէ կհաստատեն , թէ մօ-
տալուտ պատերազմի մը երկիւղները վա-
րատած են , և Ռուսիոյ ու Անգղիոյ կա-
ռավարութիւնք՝ որք Արեւելեան խընդ-
րոյն մէջ մէկմէկէ կարի յոյժ բաժնուած
կերեւէին , համաձայնած են՝ Գաղղիոյ ,
Իտալիոյ և մանաւանդ Գերմանիոյ միջա-
մտութեան շնորհիւ :

Ռուսաց կայսրը կորչաքօֆ իշխանի և
այլ պարագայիցն հետ մեկնեալ է Լ. մոնէն ,
առանց որեւէ ծրագիր երեւան հանելու :
Կորչաքօֆեան ծանուցեալ ծրագիրը
թաղուեր , և որոշուեր է , կըսեն , ըստ
առաջարկութեան Անգղիոյ՝ պատել Տաճ-
կաստանի մէջ ինքնաբերաբար ըլլալիւ
վարչական հիմնական բարեկարգու-
թեանց , և չաճապարել՝ որպէս զի երկ-
րին ժողովրդեան ընդունակութիւնն ու
վիճակը քաջ ի կշիռ գրուի :

Միւս կողմանէ կըսուի , թէ Հէրսէքի
ապստամբութեան գլխաւորք տրամադիր
են օգուտ քաղել՝ Բ. Դրնէն շնորհուած
վեց շաբաթու պայմանաժամէն , զինա-
թափ ըլլալ , և իրենց խնդիրները ուղ-
ղակի Բ. Դրան մատուցանել : Իսկ եթէ
ընդհակառակն տեսնուի վեց շաբաթէն
յետոյ , կայսերական կառավարութիւնը
հաստատապէս որոշած է ամենայն խըս-
տութեամբ վարուիլ ապստամբաց դէմ ,
և կկարծուի թէ այնուհետեւ և ո'չ ուս-
տէք օգնութիւն չպիտի գտնեն : Եթէ
Սերվիոյ ու Գարատաղի ապաւինին , նո-
քա ալ չկարծուիր որ համարձակին , ո-
րովհետեւ ո'չ միայն Գաղղիա , Անգղիա
և այլք , այլ նոյն իսկ Ռուսիա այժմ յիշ-
եալ իշխանութիւնները կ'յորդորէ չեղք
մնալ , և լուր կայ թէ Սերվիա արդէն
խոտացեր է ըստ այսմ վարուիլ :

Այսպէս կրնամք համառօտել վերջին
լուրերն , ի բաց թողլով այլ ընդ- այլոյ
տեղեկութիւններն , որոց եթէ կարեւո-
րութիւն տրուի , Հէրսէքցիք վեց շաբա-
թէն ետքն ալ պիտի յամառին մնան , և
Սերվիա ու Գարատաղ անոնց հետ պի-
տի գտնուին : Ի բաց կթողումք նաև
Ռուսիոյ կառավարութեան գանձային ու
զինուորական վիճակին վրայ անգղիական
ազդիւնեղէ տրուած տեղեկութիւնները ,
որովք սղորմելի վիճակի մէջ կցուցուի
Ռուսիա , և բոլորովին անկարող և ո'չ
իմիւր :

Այս է արտաքին վիճակն : Իսկ ի ներ-
քըս , ի Տաճկաստան , կառավարական
գործոց գլուխը գտնուող անձինք խոր-
հըրդակցութիւնները կ'չարունակեն նո'ր
հաստատուելիք վարչական ձևին համար-
և թերևս մինչև այսօր տեսնելու ուրա-
խութիւնը կուենայինք , եթէ հինգշաբ-
թի դիշերուան քստմնելի դէպքը չպա-
տահէր : Մաղթենք , որ նոր դէպքեր ու
արդեւքներ ալ չ'յայտդուելով՝ ժամ յառաջ
ներկայ տարտամ վիճակին վերջ տրուի ,
և ներքին ու արտաքին անկախութիւնք
գոհութեամբ պսակուին :

Իսկ եթէ կհարցուի՝ Պէյքօղ ու իդ-
միր երկու նոր բանակներու կազմու-
թեան պատճառը , որոց միոյն թիւը
80 , իսկ միւսինը՝ 60 հազար պիտի ըլլայ
կըսուի , - ոմանք կհամարին թէ Հէրսէք
զրկելու համար է եթէ վեց շաբաթէն յե-
տոյ պէտք ըլլայ . սակայն մեք կարծեմք
թէ Հէրսէքի զօրքը բաւական է ի պա-
հանջը հարկին , և թէ յիշեալ երկու բա-
նակաց կազմութիւնը նախահոգ զդու-
շութեան համար է , ինչպէս ուրիշ ամեն
կառավարութիւնք ալ այսպէս կ'վարուին ,
և խաղաղութեան ու համաձայնութեան
լուրերուն հետ չլսուիր երբեք թէ այս
կամայն կառավարութիւնը իւր նաւա-
տորմիղը կամ բանակը ի հանգիստ կկո-
չէ . այլ ընդհակառակն կստուարանան ,
կսպառաղինին և կազմ ու պատրաստ ըլ-
լալ կաշխատին :

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Պալայի աստիճան տրուեցաւ՝ հասա-
րակային շինուածոց նախարարի խորհըր-
դական Օտեան Գրիգոր Էֆէնտիի :

— Պալայի աստիճան տրուեցաւ՝ Սա-
մսի կառավարիչ (պէյ) Ֆօթիատի պէյի :

— Կայսերական կանանոցի մատակա-
րար (լէվալիմ միւտիլի) Սիւլէյման է-
ֆէնտիի՝ առաջին աստիճանի երկրորդ-
կարգի պաշտօնատարութիւն տրուեցաւ :

— Շուրայի-Տէվլէթի անդամներէն ճէ-
միլ փաշա՝ Ֆէրիդութեան աստիճանաւ
զինուորական ժողովոյ անդամոց կարգն
անցաւ :

— Կայսերական գանձուն (խազինէլի-
հիւմայուն) գործակատար Սալիհ Սուպհի
Էֆէնտիի՝ երկրորդ , նոյն պաշտօնատան
առաջին քարտուղար Հասան Շէվքի է-
ֆէնտիի՝ երրորդ , և չորրորդ քարտու-
ղար Սըտֆի Էֆէնտիի՝ չորրորդ աստի-
ճանի Մէճիտիլէ պատուանշան տրուե-
ցաւ :

— Գալիուտան-Փաշայի թիկնապահ-
ներէն Միւհէտտին պէյ՝ մեծ եպարքոս
ի թիկնապահ կարգեցաւ :

— Շաբաթ օրը Բ. Դրան դիւաններ-

ըստն պատուէր եղաւ, ժամ և կամ առաւելուն և 1/2 էն մինչև 10 1/2 իւրեանց գործոց գլուխը գտնուիլ, և փութով ու խնամով աշխատիլ:

— Համայն տաճիկ կրօնականք, նախարարք, բարձրատիճան պաշտօնատարք, ազգաց պետերն, դեսպանք, երևելի վաճառականք և սեղանաւորք, քանի մ'օրէ հետէ կերթան մեծ խարքոսի և Միտհաթ փաշայի և այլոց ապարանքները, և խնդակցութիւն կ'այտնեն վերջին եղևնեաց գործութեանն ազատ մշնախուն համար:

— Յոյս կայ, թէ քանի մ'օրէն կ'սկսէ կուրի ծախային գործոց վերաւորեալ նախարարն, և իւր պաշտօնին գլուխը կանցնի:

— Թուոնուսի իշխանութեան զինուորական գործոց տեսուչ Բիւթէմ փաշա՝ մայրաքաղաքիս համար ճամբայ ելեր է, ի շնորհաւորութիւն դահակալութեան օգոստոսիան Սուլթանին, ի դիմաց իշխանութեան:

— Որոշուեր է վերաքննել ի զինուորական ատենի (Տարը-Շուրա) Սէլանիկի նախորդ կուսակալին և այլոց համար տրուած վճիռները:

— Կայսերական հրամանաւ յանձնաժողով մը կազմուեր է, նորին վեհափառութեան կողմանէ կառավարական գանձուն թողուած էրէյի և այլ հանքաց ու գործարանաց բարեկարգութեան և արդիւնաւորութեան միջոցներն խորհելու համար:

— Ինչպէս շարաթ օրը ծանուցած էինք՝ չէրքէս Հասանի ոճրագործութեան վրայ, քանի մը հոգի բռնուած և հարցաքննութեան ենթարկուած են:

— Վազըթ անուն տաճիկ, և Սթանպուլ ու Գուրիէ տ'Օրիան գաղղիական լրագիրք բարձրագոյն հրամանաւ դադարեցան. առաջինը՝ հասարակաց գըրգուիչ յօդուած մը հրատարակած, իսկ վերջիններն սպանեալ Հիւսէյն Ալի փաշայի համար անուանարկիչ ծանօթութիւններ տուած ըլլալուն համար:

— Երկուշաբթի առաւօտ մայրաքաղաքս հասան՝ Գըպըս ու Աքեա արտորէն արձակեալ Գէմալ, Նուրի ու Հագգը պէյերը:

— Վիտինի պուլլար եպիսկոպոսը, ապստամբութեան մասնակից գտնուելու կասկած տուած ըլլալով տեղական կառավարութեան հրամանաւ հարկադրեր է մայրաքաղաքս դալ:

— Արտաքին ու դատական գործոց նորընտիր նախարարք և զինուորական գործոց նախարարութեան տեղապահն՝ շաբաթ առաւօտ Օգոստոսիան Սուլթանին ներկայացան ի շնորհակալութիւն:

Արտաքին գործոց նախարարն շրջաբերականաւ մը դեսպանաց ծանոց իւր պաշտօնակալութիւնը, և երկուշաբթի օրը ապարանքն ընդունեց դեսպանները:

— Զինուորական գործոց նորընտիր նախարարն մայրաքաղաքս եկաւ, և կըսուի թէ դարձեալ Բումէլի կողմերը շրջադայութեան պիտի ելնէ:

— Վախճանեալ Հիւսէյն Ալի փաշայի փեսայ հաղարապետ Նըքէֆ պէյ, և որդին շաբաթ օրը կայսերական պա-

լատը հրաւիրուելով՝ Օգոստոսիան Սուլթանին ներկայացան, որոց իւր ցաւակցութիւնն յայտնեց նորին վեհափառութիւնը, միտհաթի և խոտաջաւ իւր խնամքն անպակաս ընել:

— Կայսերական պալատէն յաակապէս պաշտօնակալ մ'ալ վախճանեալ Բաշիտ փաշայի ընտանեաց զրկուելով, ի դիմաց Օգոստոսիան Սուլթանին ցաւակցութիւն յայտնուեր և միտհաթութիւն տըրուեր է:

— Վախճանեալ Սուլթան Ալտ-իւլ-Ազիզի ժամանակ թիկնապահ եղող բոլոր անձինք՝ բանակներու մէջ պիտի գործածուին, դարձեալ իրենց աստիճաններով:

— Թէքիրտաղի մէջ յոյն երիտասարդ մը իւր կնոջմէն ստակ ուղղելով և չկընալով ստանալ՝ զանի սպաննելու ելեր է. բայց դիպուածով մայրն սպանուեր է, որ նոյն պահուն կնոջը քովը կգտնուի եղեր: Մարդասպանը յաջողեր է փախչիլ, և այժմ կ'իշխուի տեղական կառավարութեան կողմանէ:

— Սամուէն ճամբայ ելնող նաւ մը, անցեալ փութորկին ժամանակ ընկղմեր, և մէջը գտնուող 17 ճամբորդք և նաւապետն ծովստոյղ եղեր են:

— Տաճիկ ժողովուրդը կ'արունակէ՝ երկու կամ 3 զրուշի հանգանակութեամբ դերեղմանատանց շուրջը պարսպել և աղտեղութենէ ու հասարակաց անց ու դարձէ պահպանելու համար: Այս անգամ ալ Սարըբարի կողմը այսպիսի հանգանակութեան մը ձեռնարկեր են: Այս առթիւ դարձեալ մեր ազգայնոց ուշադրութիւնը կ'հրաւիրեմք մեր ազգային գերեզմանատանց բազմաց ամօթալի վիճակին վրայ, որ երբէք պատիւ չեն բերեր մեզ, և հոն հանգչող նախնեաց ոսկերտին անդադար կըողքեն մեր այս անթողի անտարբերութեան դէմ:

Ոճրագործ Հասան և Տամ Սուլթան-Պայագլու ի կախ մնալէն յետոյ, կիւրակէ երեկոյ վար առնուելով թաղուեցաւ: Սպանեալ նախարարաց ընտանիքէն և սպասաւորներէն ոմանք դացեր քարկոծեր են զՀասան՝ կախուած տեղը: Լրագրաց ոմանք հրատարակեցին, թէ Հասան վախճանեալ Սուլթան Ալտ-իւլ-Ազիզի վախճանեալ երրորդ տիկնոջ եղբայրն է, բայց ստոյգ չէ այս տեղեկութիւնը. միայն թէ ինքը կ'անդէ եղեր իւր կենդանութեան ժամանակ թէ ազգականութիւն ունի կայսերական ընտանեաց հետ:

Կալամուլի, թէ Հասան ոճրագործութեան յառաջ, Ղալաթիա անցեր խմեր, Պէյօղլու ելնելով ընկողմը առեր, և անտի Գասըմ-փաշայի դերեղմանատան մէկ ամայի կողմը նոճի մը վրայ փորձելէն յետոյ, Ղալաթիա դարձեր, նաւակով Հիւսէյնի Ալի փաշայի ապարանք ելեր, և իմանալով Միտհաթ փաշայի ապարանքը գտնուիլ՝ հոն փութացեր է:

Հասանի բանտէն արձակուած ատենը, Բէտիֆ փաշա և այլք դիտողութիւն ըրեր են Հիւսէյնի Ալի փաշայի, թէ պէտք չէ արձակել, և ուղղակի շողենաւ դնել հարկէ. սակայն նա կարեւորութիւն չէ տուեր, և արձակմանէն յետոյ կ'անկածի երթալով՝ խուզարկելու ելեր են եղեր:

տոյ կ'անկածի երթալով՝ խուզարկելու ելեր են եղեր:

Կըսուի, թէ ասկէց 5-6 ամիս յառաջ սպանեալ Գամալիկեան քերց սպանիչն ալ այս Հասանն է. այն ատեն զրոյց կայ եղեր թէ չէրքէս զինուորական մ'է սպանիչն:

Հասան՝ 26 տարեկան, երկայնահասակ և սև պիւերով էր:

Այս մարդը Սիլիվրիի կողմերը բնակեալ չէրքէս գաղթականներէն իսմայիլ պէյի որդին, և ցոյի ու անառակ մէկն է եղեր. խաղարաններ կ'յաճախէ և արբեցող է եղեր: Կախուելու տարուած ատենը խնդրեր է աղօթքի կենալ, բայց թոյլ չէ տրուեր: Այնչափ կատաղի, որ Հիւսէյնի Ալի փաշայի մեռեալ գետինը փռուելէն յետոյ, մարմնոյն վրայ ալատըրճանակ մը պարպեր է, բաւական չհամարելով հետզհետէ տուած հարուածները:

Ասկէց երեք տարի յառաջ, իզմիտի կողմերը չէրքէս գիւղօրէից մէջ խուզութիւն պատահելով փոքրիկ կուռ մը ըլլալէն յետոյ, 700 ի չափ Չէրքէսք պատերազմելու կապտաւորներ եղեր. իզմիտի կառավարիչը այս կուռոյն առաջին առնելու համար շատ ջանաց: Բայց քիչ մ'ետքը դարձեալ խուզութիւն պատահեցաւ և լուեցաւ որ պատճառը զինուորական մ'է, որ բռնուեցաւ. և այս Հասանն է եղեր, և այն ժամանակ ալ բաւական դիմադրեր և մայրաքաղաքս բերուելով մէկ ամիս բանտարկուեր է զինուորական գործոց պաշտօնատունը:

Սորա հօրեղբայրն ալ ժամանակաւ Չէրքէզաստանի մէջ ուռս զօրապետ մը հանդերձ ընտանեօք խողխողեր է:

Կլսեմք, թէ Հասանի ոճրագործութեան պարագաներն և եղած հարցաքննութիւնը ի պաշտօնէ պիտի հրատարակուին:

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ

Յունիս 8

Գօնօթիտէ	14-25
Սօսիէթէ Ժէնէրալի բաժինք Անգ. լիւր.	2-10
Քրէտի » » Օսմ. »	5-
Երկաթուղեաց » » Քր. »	44,
Թրամուէյ » » Օսմ. լիւր.	1-20
1865 ի փոխառութիւն » » Քր.	80
1865 ի » » »	80
1869 ի » » »	72
1872 ի » » »	25-

Ի Լ Ա Ն

ՊԱՊԸ ՍԵՐԱՍՔԵՐԻ

Սըգ գանավաչօ արշըն պէշ եիւզ պին պէհէր արշընք. եիւզ պէշ փարա.

Ինճէ գանավաչօ արշըն պէշ եիւզ պին պէհէր արշընք սէքսէն փարա.

Գալըն գանավաչօ արշըն էլլի պին պէհէր արշընք եիւզ փարա.

Ասաքիւրի շահանէ էլպիսէ անպարը իչին լուղումի օլան պալատէ մուրագգամ էլ մըգտար իւշ գալէմ գանավաչօնքն էսմանը մագպուղ սէնէտլէրի թաւրիխնտէն իթիպարէն օթուղ պիւրէր կիւն Փասըլալը իքիչէր թագսիթ իլէ սիմ մէհիտիլէ եիւմի պիւրէր պուշուգ զրուշա օլարագ նիզամլիէ խաղինէսինտէն վէ եախօտ եինէ սիմ մէհիտիլէ եիւմի պիւր պուշուգ զրուշ հիսապըյա թագսիթլէրի կէտիքճէ հավալէթէն:

վերլուծել իւզերէ ֆիլաթը մուրադդա-
մէլերի իւլ թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ
հաղիրանը ըստինն օն ալթընը չե-
հարչէնպիհ կիւնիւ գարարը գաթիլերի
վերլուծէյնտէն, իթա իթմէյէ թա-
լիպ օլանլարըն եէվմի մէզքիւրտէ Տարը
Շուրայի ասքերիյէ կէլմէլերի :

8 հաղիրան 1876

Պապը Սէրասքերի

Պէյգօզ տէպպաղլանէսինէ լուզումի
օլան ալթմըշ պին ատէտ աղնամ թուլա-
սընըն էսմանը իտիրնէ վէ Սէլանիքտէն
մատա նիզամիյէ խաղինէսինն նէրէտէ
հալալէսի վար իսէ միւթէհալալ թա-
լիպ կիլէտիյէ հալտէ մաքպուղ սէնէտի
վերուտինտէ սիմ մէհիտիյէ եիրմի պիր
պուշուք զրուշ հիսապըյա հալալէթէն
թէսվիյէ օլունմագ իւզերէ պէհէր ատէ-
տի երւզ գըրգ փարոյա օլարագ թա-
լիպի էօհտէսինտէ օլուպ հաղիրանը
ըստինն օնունը փէնճէնպիհ կիւնիւ
գարարը գաթիլի վերլուծէյնտէն, ի-
թա իթմէյէ թալիպ օլանլարըն եէվմի
մէզքիւրտէ Տարը Շուրայի ասքերիյէ
կէլմէլերի :

8 հաղիրան 1876

Պապը Սէրասքերի

Յլթան իփիլի գըյէ իւշ պին իւշ
եիւզ սէքսէն սէքիւ, պէհէր գըյէսի
եիրմի իւշ զրուշ :

Սաեա իփիլի գըյէ պին, պէհէր գը-
յէսի էլի զրուշ :

Լասթիք արչըն տէօրթ պին, պէհէր
արչըն սէքիւ զրուշ :

Գօլանըք շէրիտ արչըն սէքիւ պին
պէշ եիւզ, պէհէր արչըն փարա օն եէ-
տի, ճիլմէ շէրիտի, փարա եէտի . պօ-
թին շէրիտի :

Ֆուստուրա գապսուր ատէտ օն եէ-
տի միլիոն պէշ եիւզ էլի պին, պէհէր
պինի տէօրթ պուշուք զրուշ :

Էօքճէ միսմար գըյէ եիրմի պին ալ-
թը եիւզ, պէհէր գըյէսի տէօրթ զրուշ
օն փարա :

Պալը վէ պաշարը միսմար գըյէ իքի
պին իւշ եիւզ, պէհէր գըյէսի օն ալթը
զրուշ :

Վիտալը միսմար գըյէ սէքիւ պին
սէքիւ եիւզ, պէհէր գըյէսի ալթը զրուշ
պէշ փարա :

Պէյգօզ քալէվրահանէսինէ լուզումի
օլան պալատէ մուրաքըամ սէքիւ գա-
լէմ իփիլիք վէ պայրէնին էսմանը մագ-
պուղ սէնէտի վերուտինտէ էտիրնէ վէ
Սէլանիքտէն զայրի մահալլէր էմվալին-
տէն սիմ մէհիտիյէ եիրմի պիր պուշուք
զրուշ հիսապըյա փէշինէն վէ հալալէ-
թէն թէտիյէ օլունմագ իւզերէ ֆիեա-
թը մուրագդամէլերի իլէ թալիպի էօհ-
տէսինտէ օլուպ հաղիրանը ըստինն օն
պէշինճի սալը կիւնիւ գարարը գաթիլի
վերլուծէյնտէն, իթա իթմէյէ թալիպ
օլանլարըն եէվմի մէզքիւրտէ Տարը Շու-
րայի ասքերիյէ կէլմէլերի :

1876 հաղիրան 8

Պապը Սէրասքերի

ՊՕԼԻՍ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԵՌԳՈՒՇՈՒ
Ս. Մ. Ե. Ի. Բ. Ս. Ն. Թ. Ի. Ի. 27
Ընտանեկան ամեն տեսակ կարերու, թէ՛

ոտքով և թէ՛ ձեռքով դերաւ գործածելի մե-
քենաներուն զանազան տեսակները, աժան գը-
նով կը ծախուի և ծախու առնողներուն ձրի
դաս կը տրուի . նաև մինչեւ վեց ամիս քանի
անգամ որ աւրուի ձրի կշտկուի : Կարի մեքե-
նայի վերաբերեալ ասեղ, դերձան, և ուրիշ
զանազան գործիքներ կգտնուին, ինչպէս նաև
չօրապ, ֆանէլա, շալ, ուսկուֆա, թեւոց ևւն-
գործող մեքենաներ : Աւրուած մեքենաներ կը
շտկուին և մեքենայով կարել սորվիլ ուզողնե-
րուն ալ դաս կը տրուի :

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

ԲԱՐՈՒՆԱԿ ՊԷՅԻ

ՖԵՐՈՒՀԻԱՆ

ԺԱՆԱՊԱՐՀՈՐԴՈՒԹԻՒՆ

Ի ԲԱՐԵԼՈՆ

ԸՆԴ ՀԱՅԱՍՏԱՆ

Յոթ փետր 1877

Հանգուցեալ Ֆերուհիան Բարու-
նակ պէյի կայսերական սենեկապետ
Րազմպ Պէյի ընկերակցութեամբ Կոս-
տանդուպօլսէն մինչ ի Պարսից ծոց
ճանապարհորդութեան և վերադար-
ձի պատմութիւնն է, յորում բարե-
յիշատակ Հեղինակը Հայաստան, Ա-
սորեստան, Քուրդաստան և Միջա-
գետք անցուղարձ ըրած և պատ-
մութեան մէջ ամեն աւուր անցքե-
րը նշանակելէ զատ, ամեն տեղի
աշխարհագրական, վիճակը նկարագ-
րած և տեղ տեղ պատմական, ուս-
ումնական, իմաստասիրական և բը-
ժըշկական գեղեցիկ տեսութիւններ
ալ աւելցուցած է :

Մեծայիշատակ Հանգուցեալն սոյն
ընտիր և պատուական գործը կիրթ
ճաշակի և գրական տաղանդի տէր
Արսլանեան վսեմ Ստեփան փաշայի
ծախիւքը իւրոյ ընծայուած ըլլալով
Արմաշու վանուց տպարանը, Ն. վսե-
մութիւնը բոլոր գրասէր ազգայնոց,
նա մանաւանդ Հայաստան աշխարհի
սիրող երիտասարդութեան մեծ ծա-
ռայութիւն մը կը մատուցանէ :

Գինն է կէս արծաթ մէհիտ և կը
ծախուի բոլոր գրավաճառաց ըով :

ԱՌ ԱՐԵԳԱԿՆ

ՄԵԾ ՏՈՒՆ ԴԵՂԱԳՈՐԾՈՒԹԵԱՆ
ԵՒ ԴԵՂՈՐԷԻՑ

Վ. ԾԱՆՆԻ

Բերա Մեծ փողոց Աղաճամի բիւ 77
ԵՒ

Կ. Պօլիս Կամուրչի հրապարակք բիւ 1-2
Եւրոպիոյ առաջին գործարանաց հետ յա-
րաբերութեամբ կապուած, և իւր ղեղորդեց
ընտրութեամբ և գնոց չափաւորութեամբ հըռ-
շակուած :

Միակ միտերանոց անուանի Հ. Նէսթլէ քի-
միագէտին շինած Ֆարին Լաֆէն, որ փոքրիկ
տղայոց, տկար կաղմ ունեցող և հիւանդութե-
նէ ապաքինելոց միակ անդարար ուտելիքն է
համայն Եւրոպիոյ մէջ ընդունուած և ամեն գըլ-
խաւոր բժշկաց հաւանութիւնն ստացած :

Հոն կը գտնուի նաև .
Քոմֆ (մատակի խմորեալ կաթ) որ մեծ
համբաւ ունի Եւրոպիոյ մէջ և շատ կը փնտը-
ուի :

Սիւ-Ֆաթ ար Բիլին, դուտ և մաքուր, Բէլ-
թիէ, Տիւպօք, Ժօպսթ և Էլման Լէղէ ճար-
տար քիմիագէտներէն պատրաստուած :

Ձէն Էլ, դուտ, Քրիսթիանայի Բէթեր
Մէլլերի գործարանէն ելած :

Եւթթէ (հինտիպա) Խաճաճ, Լուտփիս-
պուրկի Հ. Ֆրանք գործարանէն ելած ստամոք-
սի ուժ տուող և ախորժակ բացող, որ հա-
սարակ խահուէի հետ խառնելով գինը մեծա-
պէս կիշեցնէ՝ առանց համի ու հոտը փոխելու :

Արոստապիս ասորոյ ամեն ժամու մէջ :
Տէ-Ֆէն Զոք, մազերու անվրկայելի ներկ :

PILULE HOLLOWAY

ԴԵՂԱՀԱՏԻ ՀՈՒՆՈՒԹԻՒՆ

Լեարդի, ստամոքսի, և աղիքներու ամեն
տեսակ անկարգութեանց համար խիստ ընտիր
է սոյն դեղահատը, նաև ջղային տկարութեան,
ուժաթափութեան և տխրութեան համար . կը
լնի և անհետ կընէ ամեն տեսակ անխափառ-
ութեանց հետքերը : Սրտի և երիկամանց վրայ
օգտակար ազդեցութիւն մ'ունի . արիւնը մաք-
րելով նոցա խանգարեալ վիճակը կը կանոնա-
ւորէ, և գրգռելով կենսական գործարանները
կը զօրացնէ : Իւր դեղական մեծ ազդեցու-
թեամբ սրտախառնութիւն, կուծ ուտութիւն,
մաղձային հիւանդութիւններ, որովայնի մէջ
լեցուած կազեր, գլխի ցաւեր կը վանէ . մար-
սողութիւնը կը չափաւորի, և մարմինը մաք-
րուելով բոլոր այն աղտեղութիւններէ՝ որ շատ
անգամ զանազան հիւանդութեանց սկզբնա-
պատճառ կըլլան, առողջ, ուժեղ, և բնական
դիրքը կգգեցնուի :

ONGUENT HOLLOWAY

ՍՊԵՂԱՆԻ ՀՈՒՆՈՒԹԻՒՆ

Մորթային հիւանդութիւնք և վէրք բուժե-
լու մասին ունեցած պալատական յատու-
թեանցը չհաւասարի բնաւ ուրիշ դեղ մը . հին
կամ նոր թուանաւոր վէրքեր, ուռեցք, քաղց-
կեղ (չիրիփէնչէ), սրունից և ստեանց վէրքեր
կամ բոլորովին կանցնին և կամ կլաւանան .
օգտակար է նաև հարբուխի, հաղի, սրտի
բարխաման, մանաւանդ օղացաւ (եէլ) ըսուած
հիւանդութեան : Իւր կազդուրիչ և զօրաւոր
ազդեցութեամբ խոյլ (սրբաճա) հիւանդու-
թեան ապականիչ զօրութիւնը ինչ աստիճան
որ ըլլայ՝ կը գիմարաւէ :

Այս դեղերուն գործածութեան եղանակը
նշանակուած է իւրաքանչիւր տուփի վրայ, որ
կը գտնուի ամեն դեղալաճառներու քով, և
մասնաւորապէս Պահճէ-գափու Թաշ խանի կող-
մերը Պ. Գասապեանի դեղարանը Նօ. 7՝ կը
ծախուի :

Աւելի առնել ուզողը կը հրաւիրուի առ հե-
ղինակն տղթոր Հոլլօուէ ի Լոնտոն Օքսֆորտ
փողոց թիւ 355 :

ՊԵՏԱՆԻ ՓՈՒՆՁԻ

- 1.—Փուշը 2ՈՐԲԵՇԱԲԹԻ և ՇԱԲԱԹ օրերը
կը հրատարակուի :
- 2.—Տարեկան բաժանորդագրին է միայն չորս
արծաթ մէհիտ՝ կանխիկ վճարելի թէ՛ մայրա-
քաղաքիս և իւր արուարձանաց և թէ՛ գաւա-
ռաց համար :
- 3.—Վեց և երեք ամսոց համար ալ բաժա-
նորը կընդունուի :
- 4.—Տեղափոխ ու գաւառական թղթատա-
րութեան ծախքը խմբագրութիւնը պիտի վճարէ :
- 5.—Հատը 40 փարայ է, և կը գտնուի ա-
մեն Հայ գրավաճառաց խանութները և ձեռքէ
ծախողներու քով :
- 6.—Մանուցման տողը 3 զրուշ է մէկ
անգամի համար : Աւելի աժան կըլլայ աւելի
անգամներու համար :
- 7.—Խմբագրութեան վերաբերեալ որ և է
գիր ուղղելի առ Տնօրէն-Տէր Հ. Ս. Աղաճաճեան,
Կ. Պօլիս Աղաճա-Համամ Խալիլ խան միջին յարկ
թիւ 19 :

ՏԵՐԹԵՆ ԵՒ ՏԵՐ

Հ. Ս. ԱՂԱՃԱՃԵԱՆ

ՏՊԱԳՐ. Ս. Դ. ՊԱՐՏԻՉՊԱՆԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿԵՐ
Բիգա փաշա խան բիւ 3